

Widén
 SKREDDER
 Fridtjof Nansens plass 6
 Tlf.: Tjuskjærerne 16 625, kontoret 24 909

Tidens Tegn

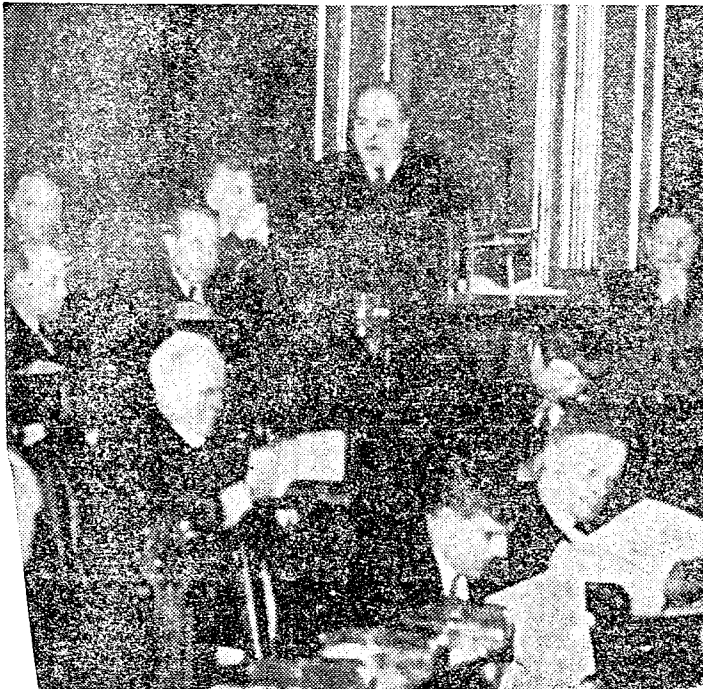
hvor optatt VERDENS GANG og NORSKE INTELLIGENSSEDLER

Urssalg 15 øre.

Haldens
 Halden-tepper
 NORSK AXMINSTER
 Grand Prix på verdensutstillingen i Bryssel.

Nr. 38 | Tirsdag 15. februar 1938 | Grunnlagt av O. Thommessen | Gjennomsnittsoflag januar: 42.160 | Redaktør og adm. direktør: Dr. fil. Rolf Thommessen | 29de, 71de og 176de årgang

Venstre avslår å støtte høires mistillitsforslag



De tre borgerlige partiførere taler i stortinget igår. Fra venstre Hambro, Mowinkel og Hundseid.

ORSLAGET får heller ikke TILSLUTNING RA BONDEPARTIET.

venstre og bondepartiets førere henstiller

om at vi står foran en skjebnebestemt konflikt mellem visse stormakter. Til disse uttalelser vilde taleren slutte sig. Den store offervilje i Sverige til reising av forsvaret måtte sees på bakgrunn av Sveriges absolutte neutralitetspoli-

ske sjefartslov setter strengere krav for å få føre norsk flagg enn noe annet land har noe tilsvarende for. Dette sammen med skatter og finansieringsforholdene har ført til at en så stor del av hvalfangsten



Sida 1a

107214

til regjeringen å gå med på nye forsvarsforhandlinger.

Stor debatt om nøytralitetsspørsmålet.

Trontale- og finansdebatten begynte i Stortinget igår formiddag. Presidenten Magnus Nilssen, oplyste at presidentskapet hadde drøftet spørsmålet om deling av trontale- og finansdebatt. Man vilde neste år prøve med å ta trontaledebatten straks etter trontalen og så finansdebatten, når finansinnstillingen foreligger.

Første taler var

HAMBRO, H., OSLO.

Omtalen av de internasjonale forhold tar i år en forholdsvis bred plass i trontalen. Disse forhold kaster da også en så mørk skygge, at

det påkaller oppmerksomhet. Det blir også i norsk presse talt lett-sindige ord om at vi bør melde oss ut av Folkeforbundet og om at forbundet har spillet fallitt. Den som sammenligner med forholdet i 1920, da Norge meldte sig inn, vil se at forbundet nu omfatter en langt større del av verden enn da. Få ting har vært tristere enn å se hvordan en utbredt opinion i Norge reagerer uvillig overfor spørsmål om selv de minste offer av internasjonale hensyn. Med hensyn til Folkeforbundets evne må man legge merke til at ingen av de konferanser som er holdt u t e n f o r for-

bundet har ført frem, men tvert om tildels har innebåret en fare for verdensfreden. Det er de konferanser som er holdt av forbundet som iallfall har gitt et visst håp uten å innebære noen fare.

Behovet for en felles orientering føles sterkt av de mindre stater. På den bakgrunn skal man se samarbeidet mellom de nordiske land. Taleren citerte utenriksminister Sanders ord til fordel for en nøytralitetspolitikk som er fri og uavhengig av all stormaktspolitikk og som er slik at Norden ikke kan regnes til noen maktkonsentrasjon. Han tar også avstand fra tanken

at vi skal gå med på en slik sammenslutning å se på forsvarets stilling hos oss, både når det gjelder bevilningene og den offentlige opinion. Det er betegnende at i Sverige har man på budsjettet 7,6 mill. kroner bare til ordinære erstatningsarbeider ved flåten, altså et beløp som er større enn hele vårt såkalte ekstraordinære forsvarsbudgett. Man har i Sverige krevet 185 mill. kroner for å få flåten op til hvad den var i 1920, et tall som kan nevnes til sammenligning med hvad de militære myndigheter krever av bevilgning hos oss. Det internasjonale farvann er blitt vanskeligere. Men når regjeringen har kalt sitt budgett for neste termin et beredskapsbudgett, hvordan er det så med vår forsvarsberedskap? Og hvordan er der med den finansielle beredskap? På hvalfangstens område viser bl. a. konkurransen fra Japan hvad vi må være oppmerksom på. Den nor-

ske lenger er norsk. Fra 100 pst. norsk mannskap i hvalfangsten er man kommet ned i 63,14 prosent i år. Utrustning m. v. foregikk for også for engelske selskaper hos oss. Men efter den ikke meget begavede fagforeningsaksjon overfor engelske selskaper er dette blitt helt slutt.

Den nuværende statsminister har foreslått 30,000 kroner i lønn for den nye generaldirektør for jernbanene, langt mere enn forgjengeren hadde. Det er sikkert nødvendig. Men hvor lenge tror man at statens administrasjon på andre områder kan undlate å ta konsekvensene? Det er en fare at de høieste stillinger er for sterkt bebyrdet og for dårlig lønnet. Nylig var jeg, sa taleren, med på i en liten bedrift å regulere viserguttlønninger som ligger over hvad en sekretær av annen klasse i departementene har med akademisk utdanning. Samtidig er det i de siste år opprettet hundrevis av nye offentlige stillinger som i årene fremover vil binde statens utgifter. Han kom inn på fagforeningene som det av socialministeren er sagt skal stå åpne for folk av alle partier. Overfor dette citerte han den faglige landsorganisasjons formann, Hindahl's ord, om at det er socialismen som er målet for fagforeningene. Han håpet regjeringen var våken her og husket de krav det offentlige må stille som følge av hele den stilling fagorganisasjonen har.

Den krise fiskeriene lider under er ikke forbigående. Fiskeriene kan ikke lenger skaffe levevei for en så stor del av befolkningen som før. Taleren vilde dog nevne at det ikke synes umulig å åpne på banker, som ligger utenfor territorialgrensen, kan bli fredet ved internasjonal overenskomst. I Frankrike og Amerika har man slått inn på denne vei.

Vi må gå forskningens vei både for å utnytte fiskeriernes muligheter og for å finne utveier til nye næringer. Norges Geologiske undersøkelser må få større midler til undersøkelser i Nord-Norge. Taleren hilste med glede regjeringens interen. Vi må få også en elektrisk riksvei, et elektrisitetsnett som binder landet sammen. Et stort landsfond for videnskapelig forskning er et viktig behov. Å skaffe det og i det hele arbeide for mere forsk-

(Forts. s. 9)



Arbeiderpartiets parlamentariske fører Støstad taler i Stortinget igår.

Har Østerrike besluttet å la Mussolini forsøke megling med Tyskland?

Regjeringen skal være villig til å ta en nazist til innenriksminister.

Hvis han ikke får noen befattning med politiet eller hæren

Fra vår egen korrespondent.

London, 14. februar.

Oplysningene iaften i London om situasjonen i Østerrike efter dr. Schuschnigg's samtale med Hitler går ut på at det østerrikske kabinett er villig til å ta nazisten dr. Soys-Inquart inn som innenriksminister. Men det må være en uttrykkelig forutsetning at han intet får med politiet og hæren å gjøre.

Hitler skal ha svart Schuschnigg på innvendinger at Tyskland måtte ha en garanti for at politiet ikke mot avtalene begikk overgrep mot nazistisk sinnede østerrikkere. Man synes ikke å være i tvil om at Schuschnigg under den lange samtale

har stått meget sterkt på sitt standpunkt og ikke lot sig rokke. Han var, sier et telegram fra Wien, dessuten i besiddelse av dokumenter som von Papen ikke hadde kjent til og hvis tilstedeværelse derfor bragte Hitler en ubehagelig overraskelse.

Uklart er det fremdeles i London hvilken rolle Mussolini inntar i dette spill. Fra Roma opplyses offisielt at han var underrettet fullt ut om begge de to diktatorers standpunkt før de møttes. Men kan han da ha billiget Hitlers vidtgående krav som Schuschnigg måtte avslå. Det forlyder, men det er vanskelig å vite om den opplysning har noen

positiv bakgrunn, at den østerrikske regjering idag besluttet å la Mussolini forsøke en megling mellom de to standpunkter. Når det har vært nevnt at Hitler bad om svar innen tre dager, er det ikke tale om noe ultimatum. De to statsmenn er enige på dette punkt: De ønsket begge å få situasjonen klarert så hurtig som mulig, så den ligger åpen før Hitlers riksdagsproklamasjon søndag.

De forhandlinger som skal etterfølge den mulige underskrift på overenskomsten som sikrer Østerrike mot å bli erobret, dreier sig i første rekke, betones det, om de uløste økonomiske spørsmål som



Dr. Guido Schmidt, Østerrikes utenriksminister.

har tårnet sig op. Det gjelder den clearingkonto på hvilken Tyskland har en milliongjeld til Østerrike og som Østerrike gjerne vil ha utlignet gjennom tyske kjøp av østerrikske ferdig-varer. Hittil har Tyskland

(Forts. s. 9)

Voldsom storm slanser redningsarbeidet ved isflaket.

Stillingen atter farlig for Papanin-folkene.

Privat til T. T. fra United Press. Moskva, 14. februar.

Den sovjetrussiske isbryter „Taimyr“ har nu oppgitt å nå helt frem gjennom pakkisen til ekspedisjonsdeltagerne på isflaket. Etterhånden klarer nemlig isbryteren bare å trenge frem 300 meter om dagen. De to flyvemaskiner man har ombord er derfor gjort flyveklare på en improvisert flyveplass på isen, ikke langt fra Taimyr. Under lys fra skibets projektorer arbeider

man nu på å gjøre maskinene helt startklare for at de kan undsette Papanin og hans menn på isflaket.

Privat til T. T. fra United Press. Moskva, 14. februar.

Isbryteren „Taimyr“ som på grunn av de enorme mengder pak-kisen i farvannet, så sig tvunget til å innstille sine forsøk på å forcere sig videre inn mot kysten av Liverpoolland og mot folkene på isflaket, er nu blitt revet løs fra sin ankerplass i isen av en voldsom storm. De to fly som var blitt stillet op på en provisorisk flyveplass i pakkisen måtte skyldsomt tas ombord igjen. Stormen øker i styrke fra time til time og kan gjøre situasjonen kritisk igjen for Papanin og hans folk. „Taimyr“'s siste posisjon er oppgitt til 71 grader 22 min. nordlig bredde og 20 grader vestlig lengde.

spørsmål. Men det er stor forskjell på de økonomiske og finansielle områder. Budgettet vilde ha sett meget anderledes ut om det var forberedt av en venstregjering. Men å gjøre budgettet om er en annen sak. Meget er nu bundet. Ifjor sa jeg at en venstregjering kunde ha fremlagt budgjetten uten omsetningsskatt. Det våger jeg ikke å si i år. Alt for meget er som sagt bundet. Dessuten står vi foran en ny nedgangsperiode. Jeg tror det gis ut krisebevilgninger, som man har liten valuta for. Det vanskeligste problem er fiskerienes stilling. For å yde et lite bidrag her oversendte jeg ihøst regjeringen et forslag. Jeg nevnte blandt annet igangsettelse av trålerforsøk, idet jeg tenkte på småfartøier av den art at fiskerne selv kunde være med på dem. Ideen fikk jeg av de alltid fremmelige Mørefiskere og deres båter på en 50 tonn. Det er, tror jeg, mulig at statsforsøk med slike trålere kan være av stor betydning for fiskerne. I Bergen er oppe tanken om en fiskemelfabrikk basert nettop på trålfiske. Denne sak vil jeg henstille til regjeringen å interessere sig for. Og endelig pekte jeg på betydningen av handelspolitikken. Minsteprisordningen er neppe heldig for næringen, derom er det stigende samstemmighet. Det var nedslående å se landbruksministeren tale for sukkerraffineri og sukkerroedyrking. Slike tiltak må motivere våre eksportinteresser og ikke minst fiskernes interesser. Taleren berørte kunstsilkefabrikken på Notodden og pekte på at den har måttet få ny støtte. Den koster staten en halv million kroner om året og tapt tollinntekt. På hele dette såkalte planøkonomiske området ligger en dyp motsetning mellom venstre og arbeiderpartiet. Planøkonomi vil ganske utvilsomt føre til diktatur.

Taleren minnet om den treårsplan som blev utarbeidet bl. a. av Ole Colbjørnsen i 1933. Han citerte denne plans uttalelse om skibsfarten, hvor det bl. a. heter at staten bør søke gradvis å tvangsorganisere skibsfartsbedriften for gjennom centraler å øve den bestemmende innflydelse på den. Kan noen tvile på at dette vilde bety vår skibsfarts død? Tenk i motsetning til dette på det som er oppnådd ved det private initiativ! Hoist 5—5½ mill. tonn

om samarbeid på forsvarets område, at jeg straks tilbakeviser enhver tanke om å støtte et mistillitsvotum mot den sittende regjering. Jeg begriper ikke, hvad det skal føre til. Jeg skulde ha lyst til å vite, om

gjøre vårt standpunkt, da kan vi ha håp om at det blir respektert. Forslaget lød slik: „I tilslutning til frontalens uttalelse at det „alltid må være en oppgave for norsk politikk å holde

dommer om andre lands innenrikspolitikk slik som det ofte skjer både i pressen og i foredrag. Slikt skader våre interesser. Vi har formådd å irritere en rekke av våre kunder slik at det har gått ut over vår eksport. Taleren bemerket at utenriksminister Kohls besøk i fremmede land synes å ha vært noe ensidige. Han beklaget også importpolitikken og bemerket: I anledning av en sak som jeg ikke her har adgang til å nevne mere om vil jeg si at utenriksdepartementet bør høre mere på produsentene enn på grosserere og importører.

Han kom så inn på organisasjonens store makt, som har kunnet bringe adskillige til å sukke etter en diktator. Det er nu tid til å stoppe opp litt og søke å befeste det som er gjort. Av og til er et pust i bakken nødvendig for å samle krefter til å marsjere videre. Taleren tenkte her på arbeidsledighetsstrygden.

Han kom så inn på prisstigningen og bemerket at så lenge han husket var det blitt klaget over prisene. Den store forskjell i prisene på land og i by var for noen år siden slik, at det utviklet sig en farlig mentalitet ut over bygdene. Uttrykket „de svarte bygder“ hadde sin berettigelse. Det var ikke kriseforliket av 1935 som var skyld i all prisstigning, som en kunde tror når en leste Aftenposten og Dagbladet. Men om det hadde vært så, vilde taleren si Gud velsigne kriseforliket. Det som kriseforliket har skylden for eller æren for er at vi fikk en stigning av landbruksprisene, som førte til en utjevning av den største betydning. For det almindelige prisnivå førte ikke kriseforliket til større prisstigning enn 1½ pst. Ennu ligger arbeidslønnen i jordbruket på omkring halvparten av industriens lønninger. Når vi undtar fiskerne er det ingen del av vårt folk som har så lite for sitt arbeid som bondene og deres arbeidere. Heldigvis begynner man å innse at agitasjonen mot prisene på jordbruksprodukter er falsk. Og blandt bygdene folk holder det på å skapes en solidaritet som er gledelig. Forståelsen er stigende av at lønnsomhet i jordbruket er grunnlaget også for jordbrukets arbeidere. Taleren kom så inn på

ne mosaikkaktige lek med melodibrokker, eiendommelige intervaller og vendinger. Hvis en komponist kunde opta dette stoff i sig og skape det om i sin personlige stil vilde man sannsynligvis være langt på vei mot målet. De partier av „Bridgommen“ vi fikk høre igår tyder på, at Groven er inne på det riktige; litt mindre steilhet og fremforalt større konsentrasjon vilde hjelpe meget på denne musikk, som, hvordan man enn ser det, har noe i sig som fortjener å komme frem i dagen. Det annet orkesterverk var pussig nok Ravels „spaniske rapsodi“ — også en musikk med tilknytning til folkelige rytmer, men samtidig robende sin opphavsmann i hver takt. Overlegent formet og blendende treffsikkert instrumentert. Orkestrer var på vanlig høide under Olav Kjelands sikre taktstokk — som ledsager kanskje litt vel sterk til Brahms fiolinkonsert med Ernst Glaser i solopartiet. Dette fikk forøvrig en såvel teknisk som musikalsk glimrende utførelse av vår fremragende konsertmester. Applausen foranlediget fremkallelser av såvel komponist (Groven), solist og dirigent. TRYGVE TORJUSSEN.

146 fanger.

(Forts. fra side 4.) for dem kunde jeg kjøpe mig litt mat. Men man kan merke at jeg har vært i russisk fengsel, ikke sant? Tyskeren peker på sine magre kinner som vidner om det.

— Jeg blev fotografert, og mine fingeravtrykk blev tatt. Derpå blev jeg ført til en fellescelle. Den var opprinnelig bygget for 20 fanger, det kunde en regne sig til da der var 20 jernbrikser til å ligge på, men i denne celle var vi ialt 146 fanger.

De hygieniske forhold var ubeskrivelige. Det kan nevnes at det for alle 146 var en vannkran og en toalettbøtte. Stanken var utrolig. Verst var det at vi manglet søvn. På hver av de 20 smale jernsengene forsøkte to fanger å sove samtidig. Resten søkte å få litt søvn på gulvet. Men de fleste fikk ikke plass på gulvet heller. Til slutt blev det ordnet slik at noen fjeler blev lagt på noen bukker og så fikk man da stuve sig sammen så godt det

hadde tilstått forbytelse de aldri hadde vært med om, blev de dømt til langvarig straffarbeid.

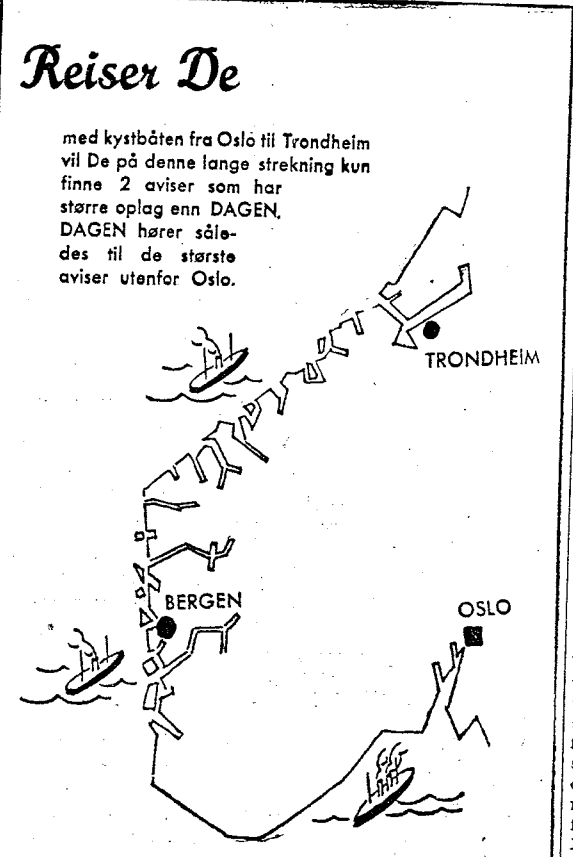
Blandt fangene var både generaler og menige i broget blanding.

En dag i januar blev jeg plutselig ført ut av cellen og man gav mig noen gamle føle filler å ta på mig. I fangebil gikk det til toget og ved den finske grense blev vi slengt av toget. Uten en kopek og utrolig fillet og fæl kom jeg så tilbake til Europa og kulturen.

Har Østerrike.

(Forts. fra s. 1) bare villet kjøpe råstoffer, jern og tre, som østerrikerne selv ser gå ut

i Berchtesgaden har skapt forutsetninger for, at intervensjoner fra Mussolinis side i det tysk-østerrikske spørsmål for fremtiden kan undgås. — Efter hvad det forlyder, heter det i avisen, har møtet mellom de to statsmenn i Berchtesgaden funnet sted i atmosfære av største personlige hjertelighet. Mens Hitler og Schuschnigg fullt ut anerkjente hinannens saklige standpunkters forskjellighet, synes de å ha funnet en sterk personlig sympati for hinannen. Det må hilses med glede at det derved er skapt en umiddelbar personlig kontakt mellom de to kanslere. Det har overflødiggjort en meging med alle de forstyrrende momenter som ledsager den.



Dagen

Bergens næst største avis. Notarialbekreftet oplag: 13—15,000. Herav går ca. 10,000 til Bergen og nærmeste opland (Hordaland). Helg og Høitid 19,000.

Averter i Dagen. — Abonner på Dagen kr. 5.50 pr. kvartal.



Agder Tidend

KRISTIANSDAND. S